

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою**

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «ОБЛІК, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»

14-15 травня 2020 року

м. Дніпро

Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 14-15 травня 2020 р. – Дніпро : ННІЕ, 2020. – 234 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: «Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління». «Сучасний стан та перспективи розвитку системи оподаткування підприємств». «Перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні». «Проблеми викладання обліково-аналітичних, фінансових та контрольних дисциплін у вищій школі». «Інноваційні технології підготовки та перепідготовки фахівців з обліку, аудиту й оподаткування». «Управління фінансово-економічною безпекою підприємств».

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори. Редакція не завжди поділяє думку та погляди автора. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Оригінал-макет підготовлений у кафедрою обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою в навчально-науковому інституті економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Комп'ютерне верстання: Губарик О. М.

Організатор конференції:

Кафедра обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою
Навчально-наукового інституту економіки Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Зареєстровано в УкрІНТЕІ. Посвідчення № 586 від 01 листопада 2019 року.

© Навчально-науковий інститут економіки
Дніпровського державного аграрно-
економічного університету, 2020

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

С.В. Тютюнник, к.е.н., доцент,

Ю.М. Тютюнник, к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Результативність досліджень у фінансовому аналізі залежить від інформаційного забезпечення, яке формується під впливом реформування національної системи рахівництва, введення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, звітності та аудиту. Фінансовий аналіз проводиться за даними звітності підприємств. Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1), бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [1]. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» трактують фінансову звітність як звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємств [1, 2]. Інформація фінансової звітності повинна відповідати таким якісним характеристикам: бути дохідливою і зрозумілою користувачам; бути доречною та давати можливість вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події; бути достовірною та не містити помилок і перекручень; давати можливість користувачам порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди та фінансові звіти різних підприємств.

За НП(С)БО 1 фінансова звітність підприємств усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ) складається: з форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»; форми № 3 (З-н) «Звіт про рух грошових коштів»; форми № 4 «Звіт про власний капітал»; приміток до фінансової звітності. Відповідно до НП(С)БО 25 «Скорочена фінансова звітність» для мікропідприємств, малих підприємств, непідприємницьких товариств і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, крім тих, що зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, встановлена скорочена за показниками фінансова звітність:

– для малих підприємств – Фінансовий звіт малого підприємства (форма № 1-м «Баланс» і форма № 2-м «Звіт про фінансові результати»);

– для мікропідприємств – Фінансовий звіт мікропідприємства (форма № 1-мс «Баланс» і форма № 2-мс «Звіт про фінансові результати»).

Невід'ємною частиною фінансової звітності є звіт про управління – документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності. З метою систематизації та співставності інформації звіт про управління формується за такими напрямками: організаційна структура та опис діяльності підприємства; результати діяльності; ліквідність

та зобов'язання; екологічні аспекти; соціальні аспекти та кадрова політика; ризики; дослідження та інновації; фінансові інвестиції; перспективи розвитку; корпоративне управління (складають підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію) [3]. Наведений перелік напрямів та показників, які розкриваються у звіті про управління, не є вичерпним. Підприємство може розкривати іншу інформацію, яку вважає за доцільне. Звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю в порядку та строки, встановлені законодавством. Від подання звіту про управління звільняються мікропідприємства та малі підприємства.

Форма і склад статей фінансової звітності визначаються НП(С)БО 1 і наводяться у додатках 1 і 2 до нього. Таксономія фінансової звітності – склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю [2]. Стаття – елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим НП(С)БО 1. Якщо за статтями відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), то у такому випадку підприємства ці статті можуть не наводити. Також підприємства можуть додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до НП(С)БО 1, у разі якщо стаття відповідає таким критеріям: інформація є суттєвою (тобто її відсутність може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності); оцінка статті може бути достовірно визначена.

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів [1]:

- автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності;
- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;
- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
- нарахування, згідно з яким доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати грошових коштів (грошей);
- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;
- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в

бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

- превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

- єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

Форми фінансової звітності відображають різні аспекти господарських операцій і подій за звітний період, відповідну інформацію попереднього періоду, розкриття облікової політики та її змін, що робить можливим ретроспективний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та їх прогнозування.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал. За формою баланс є таблицею, що складається з двох частин: активу і пасиву. В активі балансу відображаються дані про розміщення і стан майна, а в пасиві – показники, що характеризують джерела формування капіталу. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. За даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» оцінюються: склад і структура активів (необоротних активів, оборотних активів, запасів, дебіторської заборгованості та ін.); склад і структура пасивів (власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень, поточної кредиторської заборгованості та ін.); наявність власних оборотних коштів; показники фінансової стійкості; стан ліквідності балансу; платоспроможність підприємства за системою відносних показників; показники оборотності різних видів майна та джерел формування капіталу, рентабельності активів і власного капіталу із залученням даних звіту про фінансові результати.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період. За даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» визначаються й аналізуються у динаміці: склад і структура доходів, витрат та сукупного доходу; абсолютні показники фінансових результатів від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності; відносні показники ефективності діяльності – показники рентабельності; показники оборотності різних видів майна та джерел формування капіталу із залученням даних балансу.

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів упродовж звітного періоду у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Під час складання фінансової звітності

підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим (форма № 3) або непрямим (форма № 3-н) методом із застосуванням відповідної форми звіту. Підприємство розгорнуто наводить суми надходжень і видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності протягом звітного періоду. Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

Звіт про власний капітал – звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства упродовж звітного періоду. Метою складання звіту про власний капітал є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства упродовж звітного періоду. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації до річного звіту про власний капітал підприємства додають звіт про власний капітал за попередній рік.

Примітки до річної фінансової звітності – сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію й обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності. Наприклад, П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами» визначає методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності. Інформація про звітні сегменти (господарські та географічні) наводиться у Додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма № 6).

Таким чином, фінансова звітність є комплексом показників, яким притаманний логічний та інформаційний взаємозв'язки. Перевагами показників фінансової звітності є нормативно визначена регулярність інформації та високий ступінь її надійності, оскільки фінансова звітність орієнтована на зовнішніх користувачів, є публічною та підлягає зовнішньому аудиту.

Література

1. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 04.05.2020).

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (зі змін. і доп.) (у редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» № 2164-VIII від 5 жовт. 2017 р.) / Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.05.2020).

3.Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М. Структура та особливості складання звіту про управління. *Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 28 травня 2019 р. / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. Харків: «Стильна типографія», 2019. – С. 182-185.

<i>Лях С.С.</i>	
Класифікація запасів для цілей бухгалтерського обліку.....	40
<i>Мельник М.М.</i>	
Розвиток управлінського обліку як інформаційного джерела управління діяльністю підприємства в інформаційній економіці.....	43
<i>Мельник Ю.Л.</i>	
Сутність та класифікація основних засобів господарських підприємств.....	47
<i>Можейко М.С.</i>	
Англосаксонская и континентальная модели учета.....	49
<i>Назарець В.Г.</i>	
Аналітична інформація в управлінні матеріально-виробничими запасами підприємства.....	52
<i>Ніколаєнко І.В., Навроцький Н.А.</i>	
Проблеми біржової діяльності в Україні.....	54
<i>Павлієнко І.В.</i>	
Особливості інвентаризації запасів на підприємстві.....	56
<i>Павловська Т.С.</i>	
Облікові системи та їх інформаційна роль у вирішенні проблем соціальної відповідальності підприємств.....	59
<i>Приходько К.А.</i>	
МСФО в Беларуси: проблемы и пути их решения.....	62
<i>Приходько К.А.</i>	
Цифровизация как инструмент управленческого учёта.....	65
<i>Романченко Ю.О.</i>	
Облікове відображення капітального ремонту транспортних засобів бюджетних установ.....	67
<i>Самуцик Д.С.</i>	
Особенности оценки материальных ресурсов в белорусском законодательстве и МСФО.....	69
<i>Самуцик Д.С.</i>	
Основные аспекты учета запасов в республике Беларусь и по МСФО....	73
<i>Сокольська Р.Б., Біленко А.В.</i>	
Удосконалення аналітичного обліку дебіторської заборгованості підприємства.....	76
<i>Ткачук І.М.</i>	
Бухгалтер – суб'єкт первинного фінансового моніторингу.....	80
<i>Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М.</i>	
Фінансова звітність як інформаційне джерело фінансового аналізу.....	83
<i>Федорук В.В.</i>	
Самобытность исламской модели бухгалтерского учета в современной экономике.....	87